

Phẩm 119: **BA NGHIỆP KHINH TRỌNG**

Trong ba nghiệp, nghiệp thân, nghiệp khẩu, nghiệp ý nghiệp nào nặng hơn?

Hỏi: Có người nói: Thân, khẩu nghiệp nặng hơn, không phải là ý nghiệp. Vì sao? Vì nghiệp thân khẩu chắc thật, như tội ngũ nghịch đều do nơi thân miệng gây tạo cả. Thân khẩu có thể tạo thành mọi việc. Như người sinh tâm muốn giết hại chúng sinh, phải dùng thân khẩu mới có thể làm việc ấy. Không phải chỉ ý nghiệp gây tạo tội sát sinh, cũng không phải chỉ phát tâm xây dựng chùa tháp mà được phước đức tốt đẹp. Nếu không có thân khẩu, chỉ có ý nghiệp thì không có quả báo. Như người phát tâm: Ta nên bố thí, nhưng thực sự thì không bố thí, vì không thí nên không có tụ phước. Không phải thuận theo ý nguyện mà việc sẽ thành tựu như người phát nguyện mở hội bố thí lớn, mà thật sự không bố thí nên không có hội phước đức. Nếu ý nghiệp là trọng đại thì phải được phước bố thí, vậy thì nghiệp báo sẽ lẫn lộn. Lại, trong Tỳ-ni không nói ý phạm tội. Nếu ý nghiệp lớn, vì sao không phạm. Lại, nếu phát tâm liền được phước, phước tức dễ được, vì sao hành giả bỏ nghiệp dễ mà tu bố thí là những hành nghiệp khó làm? Lại, nếu như vậy thì phước đức vô tận. Như người chỉ phát tâm suông xong thì không có chỗ nào tận dụng hết được, còn bố thí tài vật có hạn lượng nên phước có thể hết. Lại không chỉ phát tâm mà có thể làm tổn hại hay lợi ích cho người khác. Như chúng sinh đói khát cần phải có cơm nước, nên không phải ý nghiệp có thể trừ diệt được. Lại nữa, việc lợi suy của người đời là rất nhiều, vì tâm hấp tấp, vội vã nên khó chế ngự. Không có điều ác nào mà không khởi, thì chính mình phải chịu suy hại nặng nề. Nếu phát tâm thiện muốn tạo phước nghiệp thì chính mình đạt được lợi ích lớn, là quá dễ. Nếu ý nghiệp lớn, thì khởi tâm muốn giết chúng sinh là bị đọa vào địa ngục, như vậy tuy tu giới v.v... lâu mà đâu có ích gì? Hành trì giới với các công đức thiện không có yên ổn. Vì sao? Vì chỉ một lúc phát tâm liền bị tội ngay. Trong kinh nói: Nghiệp thân khẩu thô nên đoạn trừ trước. Đoạn dứt phiền não thô, tâm được định. Nếu sinh tâm dâm dục tức là dâm đã thành nên phạm giới, thì như sinh khởi tâm không gọi là dâm, là tâm dâm này, còn có pháp nào gọi là dâm? Lại, có sinh khởi tạo nghiệp đều do thân khẩu, không phải do ý nghiệp. Như đối gạt người khác, tức do khẩu nghiệp phạm tội nói dối. Như trước đã nói đủ bốn thứ nhân duyên nên phạm tội sát sinh: Có chúng sinh, có nghĩ tưởng về chúng sinh; có tâm muốn giết; muốn đoạn dứt mạng sống của

nó. Do bốn sự việc này mà thành tội, nên biết không phải do ý nghiệp làm trọng. Lại như Đức Phật dạy: Nếu trẻ con tập sinh tâm từ bi từ lúc nhỏ thì có thể khởi nghiệp bất thiện, hay suy nghĩ về nghiệp bất thiện chẳng? Nên biết là thân khẩu tạo nghiệp bất thiện, chứ không phải ý nghiệp?

Đáp: Ông nói nghiệp thân khẩu nặng, không phải là ý nghiệp. Việc này không phải. Vì sao? Trong kinh Phật nói: Tâm là gốc của pháp, tâm cao tốt, tâm dẫn đường, tâm nghĩ về thiện ác, liền nói liền làm, cho nên biết ý nghiệp là trọng. Lại ý sai biệt nên nghiệp thân khẩu mới có sai biệt. Như thượng, trung, hạ, xa lìa thì tâm không có nghiệp thân khẩu. Trong kinh nói: Cố ý khởi tạo nghiệp chắc chắn sẽ thọ quả báo. Lại nói bảy loại phước tịnh, ba loại chỉ dùng ý nghiệp. Bảy phước tịnh này đối với phước tiền của là trội hơn. Tâm từ là ý nghiệp. Kinh nói: Tâm từ đạt được quả báo lớn. Như Kinh nói: Xưa Ta lên bảy tuổi, nhờ tu tập tâm từ nên ở trong bảy đại kiếp, không trở lại nhân gian này. Do vậy nên biết ý nghiệp là trọng, vì trọng nên bao trùm tất cả thế giới. Lại nữa, ý nghiệp là trọng, như quả báo của ý nghiệp nên sống lâu đến tám muôn đại kiếp. Uy lực của ý nghiệp hơn hẳn nghiệp của thân khẩu. Như người làm thiện khi sắp mạng chung, sinh tâm tà kiến thì bị đọa vào địa ngục. Người làm ác, khi sắp qua đời, khởi tâm chánh kiến thì được sinh lên cõi trời, nên biết ý nghiệp là lớn. Trong kinh nói: Trong các tội, tà kiến là nặng nhất. Lại nói nếu người được chánh kiến cao hơn thế gian, tuy qua lại trong sinh tử cho đến trăm ngàn năm mà hoàn toàn không bị đọa vào đường ác, nên sức mạnh của ý nghiệp là hơn hẳn nghiệp thân khẩu. Như trong kinh Hòa Lợi nói: Ngoại đạo, thần tiên khởi lên tâm sân giận liền diệt nước Na-la Vu-đà. Như Đàn Đặc v.v... chịu các hiểm nạn đều do tiên nhân nổi giận gây nên. Lại ý nghiệp có thể mau được quả báo, như trong kinh nói: Nếu người này vừa chết liền bị đọa vào địa ngục, hay sinh lên cõi trời, như gươm giáo lia khỏi tay. Lại, ý nghiệp ấy tích tập pháp cấu uế cho đến vào địa ngục A-tỳ, chứa nhóm pháp thiện cho đến vào Niết-bàn. Vì tâm có quả báo nên thân khẩu có quả báo. Vì không có nghiệp cố ý nên không có quả báo. Lại, không thể lìa ý nghiệp mà có nghiệp báo của thân khẩu. Nếu ý nương vào thân khẩu làm thiện hay làm ác, gọi là nghiệp thân khẩu. Lìa nghiệp thân, khẩu thì ý nghiệp có quả báo. Lìa ý nghiệp thì thân khẩu không có quả báo. Cho nên biết ý nghiệp là trọng, chứ không phải thân khẩu nghiệp. Tuy ông nói thân khẩu nghiệp là định thật, như tội ngũ nghịch đều là chỗ tạo tác của thân khẩu, nên gọi là trọng. Việc này

không đúng. Do suy nghĩ nặng, việc nặng cho nên nghiệp mới nặng, không phải thân khẩu nặng mới nặng. Lại nữa, vì tâm quyết định nên nghiệp mới định thật, như chỉ dùng sức mạnh của tâm mới nhập phần vị chánh pháp. Cũng do sức mạnh của tâm mới có thể tạo đủ tội nghịch. Nếu người vô tâm, dù giết cha mẹ cũng không bị tội ngũ nghịch, nên biết thân khẩu là không có lực. Ông nói thân khẩu có thể làm xong sự việc. Cũng không phải vậy. Do sự việc làm rồi mới gọi là xong. Như cướp đoạt mạng sống của người khác rồi mới bị tội sát sinh, chứ không phải khi mới khởi nghiệp của thân khẩu. Khi sự việc xong ắt phải cần dùng đến sức của tâm, cho nên không phải là thân khẩu. Ông nói chỉ mới phát tâm suông thì không có quả báo. Việc này cũng không phải. Như trong kinh nói: Nhờ phát tâm đồng mãnh liền sinh lên cõi trời hay lập tức vào địa ngục. Tại sao nói ý nghiệp không có quả báo? Ông nói không phải chỉ nhờ phát nguyện mới thành việc này, đấy cũng không phải vậy. Vì có người phát tâm thiện sâu dày thì được phước nhiều hơn phước của hội bố thí lớn. Ông nói ý không phạm tội, đấy cũng không phải. Nếu khởi tâm ác tức thì bị tội. Như Đức Phật nói có ba thứ tội. Đó là tội của thân, khẩu, ý, nên biết chỉ khởi tâm ác thì liền phạm tội. Chỉ vì không thể kiết giới do khó giữ gìn. Tội thô do giữ giới có thể ngăn được, tội vi tế chỉ có thiên định mới dứt trừ. Ông nói tội phước là dễ, việc này cũng không đúng. Con người do tâm lực yếu, nên bỏ thì dễ, làm thì khó. Như hành tâm từ thì được phước rất nhiều, chứ không phải bố thí. Chỉ do chúng sinh trí lực yếu kém nên ý nghiệp không thể hành từ bi, do đó tu bố thí, đem các thứ hương hoa vật dùng cúng dường, vì tâm tịnh khó được. Nên ông nói phước vô tận thì cũng lấy đây mà đáp. Nếu người này có trí lực thì có thể đạt được pháp thiện vô tận. Ông nói ý nghiệp không hề làm tổn hại hay lợi ích, việc này cũng không phải. Vì nghiệp thân khẩu đều được ý nghiệp dẫn dắt, nên không gọi là hơn, vì theo sức đã khởi lên mới được gọi là hơn. Lại, những điều lợi ích đều do hành tâm từ. Vì sao? Vì nhờ diệu lực của hành từ, nên mưa thuận gió hòa, trăm thứ lúa thóc đều được mùa. Như vào thời kiếp đầu tiên, gạo, nếp tự sinh, đến khi con người thọ mạng chỉ còn mười tuổi thì việc này đều mất hết, vì sao nói tâm từ không lợi ích?

Lại nữa, nếu người tu tâm từ, thì có thể dứt hết tất cả gốc rễ của nghiệp bất thiện. Do nghiệp bất thiện nên có các việc não hại, vì sao nói hành tâm từ không được lợi ích lớn? Nếu tất cả chúng sinh cùng tu tâm từ thì họ đều sinh về nơi thiện, tất cả tự nhiên có được, không cần dụng công sức. Cho nên, biết phước của tu tâm từ là rất sâu dày hơn cả.

Lại, hoặc có lúc dùng tâm từ bố thí, làm lợi ích cho chúng sinh, hoặc chỉ do tâm từ làm lợi ích. Lại nữa, người hành tâm từ, nếu chúng sinh xúc chạm nơi thân, hoặc bước vào trong bóng đều được an vui, vì vậy phải biết phước của hành tâm từ đối với phước của bố thí thì thù thắng hơn. Ông nói về lợi suy rất lớn, trước đã giải đáp việc ấy rồi. Nghĩa là do sức mạnh của ý làm tổn hại hay tạo lợi ích cho chúng sinh, cho nên biết ý nghiệp là quan trọng. Ông nói tích tập giới lâu ngày mà không lợi ích, việc ấy cũng không phải. Vì ý thanh tịnh nên trì giới mới thanh tịnh, nếu ý không thanh tịnh thì giới cũng không thanh tịnh. Trong kinh Thất Chứng Dâm nói: Giới thanh tịnh đạt được quả báo lớn. Như Kinh nói: Người giữ giới sở nguyện được tùy theo ý, nghĩa là giới thanh tịnh. Lại, nếu giữ giới thanh tịnh thì tâm được yên ổn, chứ không phải pháp nào khác. Ông nói nghiệp thân khẩu thô nên đoạn trừ trước, việc này không phải thế. Vì thiện vi tế nên được quả báo lớn, như suy nghĩ trong thiền định. Ông nói nếu khởi tâm dâm dục thì liền phải phạm giới, việc này cũng không đúng. Nếu người nào ý nghiệp không thanh tịnh thì giới cũng không thanh tịnh. Lại, chỗ tội, phước đạt được khác nhau, nên pháp kết giới khác nhau. Ông nói dấy khởi tạo nghiệp là do nơi thân khẩu, việc này đều đã giải thích chung. Nghĩa là nghiệp thân khẩu thành pháp khác, ý nghiệp thành pháp khác. Nghiệp thân khẩu chính là do tạo mà tác thành, như do bốn nhân duyên mà thành tội sát sinh, đều không lìa ý nghiệp. Vả lại, chúng sinh ở thế gian cho rằng nghiệp nơi thân khẩu là ác, ý nghiệp thì không phải thế, nghiệp không tăng thêm cho người, cũng không thể chấp giữ, cho là có. Trước đã nói về tướng của tội, phước do đấy chỉ có ý nghiệp là trọng chứ không phải là thân khẩu.
